

На основу члана 5. став 2. Закона о признавању сорти пољопривредног биља („Службени гласник РС”, број 30/10),

Министар пољопривреде и заштите животне средине доноси

ПРАВИЛНИК

о методама испитивања сорте лупине (*Lupinus albus L.*) ради признавања сорте

"Службени гласник РС", број 68 од 4. августа 2015.

Члан 1.

Овим правилником прописују се методе испитивања сорте лупине (у даљем тексту: сорта), на огледном пољу и у лабораторији, ради признавања сорте.

Члан 2.

Методама из члана 1. овог правилника испитују се одређене битне особине сорте, ради утврђивања:

- 1) различитости, униформности и стабилности сорте (DUS тест);
- 2) боље производне и употребне вредности сорте (VCU тест).

Методе испитивања сорте су скуп поступака и података које предузима, односно прикупља правно лице, предузетник или физичко лице које испуњава услове прописане законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља за вршење испитивања сорте (у даљем тексту: извођач огледа).

Члан 3.

Производна и употребна вредност сорте (VCU тест) утврђује се на основу резултата испитивања одређених битних особина сорте које се односе на:

- 1) принос зрна;
- 2) хемијски састав зрна (садржај сирових протеина, садржај горких материја).

Сорта се испитује тако што се битне особине из става 1. овог члана сорте која се испитује упоређују са битним особинама једне или више сорти стандард, у складу са законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља.

Члан 4.

Сорта се испитује у више одвојених огледа на огледном пољу.

Оглед из става 1. овог члана чине елементарне парцеле на којима се врши испитивање.

Оглед се изводи по плану „потпуно случајног блок система” у четири понављања, а рандомизација, односно план огледа је исти за све локалитете.

Сорта се испитује на најмање три локалитета који чине мрежу огледа.

Члан 5.

Сорта се испитује на огледном пољу у складу са захтевом за признавање сорте у коме власник сорте, односно његов овлашћени заступник предлаже да се сорта, ради испитивања, сеје са сортом стандард у одређени оглед.

Као сорта стандард одређује се сорта која по својим биолошким и производним особинама има највећу вредност за намену за коју се врши испитивање.

За испитивање на огледном пољу доставља се семе сорте које је испитаног квалитета, здравствено исправно и нетретирано.

Члан 6.

Предусев на целој површини огледног поља на коме се врши испитивање сорте не могу бити друге легуминозе.

Сорта се испитује на земљишту без депресија, земљишту добре структуре и плодности, које је пре сетве испитано на присутност земљишних штеточина, а по потреби, изводи се и предсетвено третирање инсектицидима.

Количине минералних ђубрива, време и начин њихове примене, као и остале агротехничке мере примењују се приликом испитивања сорте на огледном пољу тако да буду у складу са највишим нивоом технологије гајења легуминоза.

Члан 7.

Сорта која се испитује сеје се на површини од 10 m², а чине је 4 реда од по 5 m дужине са размаком између редова од 50 cm, размаком између биљака у реду од 10 cm, размаком између парцела од 50 cm и размаком између блокова од 1 m.

Семе се сеје на дубини од 3 до 5 cm, зависно од особина земљишта, његове влажности и крупноће семена.

Члан 8.

У току вегетације сорте која се испитује евидентира се:

- 1) датум сетве и датум ницања (преко 50% изниклих биљака);
- 2) датум пуног цветања (преко 50% цветалих биљака);
- 3) датум технолошке зрелости – жетве (када су махуне суве, зрно у њима суво и тврдо, а лишће опало);
- 4) висина биљке у cm – мерена од основе до врха стабљике узетих са једног места за сва 4 понављања;
- 5) висина до првих махуна у cm – мерена од основе до главе – централне цвасти (грозда) и то са истих биљака на којима се мери и висина;
- 6) маса 1000 зрна (g);
- 7) полагање биљака приказује се оценама од један (1) до девет (9), и то:
  - (1) оцена 1 – значи да има од 75% до 100% полеглих биљака;
  - (2) оцена 3 – значи да има од 50% до 75% полеглих биљака;
  - (3) оцена 5 – значи да има од 25% до 50% полеглих биљака;
  - (4) оцена 7 – значи да има до 25% полеглих биљака;
  - (5) оцена 9 – значи да нема полеглих биљака.

Члан 9.

У току испитивања сорте у огледном пољу у односу на стандардну сорту, утврђује се степен присуства болести и штеточина, с тим што извођачи огледа сами евидентирају врсту и степен присуства болести.

Оцењивање отпорности сорте која се испитује према болестима и штеточинама врши се по скали од један (1) до девет (9), и то:

- 1) оцена 1 – значи да има од 75% до 100% оболелих биљака;
- 2) оцена 3 – значи да има од 50% до 75% оболелих биљака;
- 3) оцена 5 – значи да има од 25% до 50% оболелих биљака;
- 4) оцена 7 – значи да има до 25% оболелих биљака;
- 5) оцена 9 – значи да нема оболелих биљака.

Члан 10.

У току производне године извођач огледа након обављене жетве сваке сорте у огледном пољу мерењем утврђује:

- 1) принос зрна (kg/парцели са 14% влаге) за свако понављање;

На основу резултата добијених мерењем из става 1. овог члана израчунава се принос изражен у kg/парцели и kg/ha за све сорте у огледу.

Члан 11.

Сорта се испитује у лабораторији тако што се испитује хемијски састав зрна, односно тако што се испитује садржај:

- 1) сирових протеина;
- 2) сирове масти;
- 3) БЕМ, и
- 4) горких материја (у %).

Ради испитивања хемијског састава зрна из става 1. овог члана узима се просечан узорак величине 0,5 kg из свих понављања у микроогледу са једне локације, у другој години испитивања.

Члан 12.

Извођач огледа по завршеном испитивању сорте на огледном пољу евидентира: назив извођача огледа; име и презиме одговорног лица за извођење огледа; локалитет на коме се изводи оглед; тип земљишта и садржај хранљивих материја у земљишту на коме се налази огледно поље; предусев; обављене агротехничке мере; податке из чл. 8. и 10. овог правилника, као и друге податке који утичу на принос испитиване сорте (оштећења од штеточина, природних непогода и друго).

Извођач огледа по завршеном испитивању сорте у лабораторији евидентира податке из члана 11. став 1. овог правилника, као и назив извођача огледа, одговорно лице за извођење огледа и локалитет на коме се оглед изводи.

Подаци из ст. 1. и 2. овог члана саставни су део годишњих и коначних резултата испитивања.

Члан 13.

Различитост, униформност и стабилност сорте (DUS тест) испитује се методом одређеном техничким упутством за тестирање различитости, униформности и стабилности сорте.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број 110-00-146/2015-09

У Београду, 17. јула 2015. године

Министар,

проф. др **Снежана Богосављевић Бошковић**, с.р.